

ATT FÅ VARA ETT ARVSFONDSPROJEKT

När någon lyssnar och tror på att visionen har potential att just ni kan förändra och skapa möjligheter för andra, det känns fint. Resan har börjat, det finns en karta och vi hör röster från de som ansluter, som också tror på visionen om ett skapande samhälle där alla har en röst.

Vi vill säga ett stort tack till Allmänna Arvsfonden och vår handläggare Michael Brolund

Gatans Rum
Söderhamns Konstförening

KONSTEN ATT BREDDA OCH FÖRNYA EN FÖRENING GENOM ATT SKAPA ETT MUSEUM

Lotta Svensson
Ragnhild Sandelius Brodow
Ingrid Bergström Nilsson

Ett projekt med stöd av
Allmänna Arvsfonden och
med Söderhamns Konst-
förening som projektägare

GATANS RUM

Idén om Gatans Rum började med en promenad under den kulturskyddade järnvägsviadukten i Söderhamn. Viadukten från 1915 med fackverk av nitade stålbalkar löper längs med ån mitt genom Söderhamns kulturskyddade stadskärna vid det gamla Rådhus-torget. En ingivelse, här skulle det kunna vara ett spännande utomhusmuseum med monter infälda som tågfonster i fackverkskonstruktionen. Ett museum rätt ut i stadsmiljön, öppet dygnet runt, inget inträde och låg tröskel till kulturen, kunde det bli Sveriges första affischmuseum? Söderhamns kommun såg potentialen i tanken och Länsstyrelsen biföll. Under fyra somrar har brovalven varit rum för skapande och kulturverksamhet för barn, ungdomar och många vuxna. Arbetet med finansiering av museet pågår.

Här föds *Gatans Rum Affischmuseum*, men först som ett digitalt museum med en ansökan till Allmänna Arvsfonden som blir beviljad för ett projekt mellan 2018–2021 med Söderhamns Konstförening som projektägare. Projektets ansökan bestod av två inriktningar varav den ena var att bygga upp ett digitalt affischmuseum, skapa ett metodprogram som senare kom att kallas inspirationsmaterialet *Affischen som Röst* och att bygga upp redaktioner runt om i landet som plattform för unga att träffas och visa sina

tankar genom den konstnärliga affischen. Den andra delen i ansökan handlade också om att ge unga en plattform in i kulturen och det offentliga rummet, med att se hur Söderhamns Konstförening kunde förnya och bredda sin medlemsgrupp genom att skapa en ungdomsgrupp inom föreningen. Det kanske skulle ge inspiration till andra konstföreningar att starta ett förändringsarbete.

Denna skrift är en processbeskrivning i slutet av det tredje året. Mycket har hänt och vi ser fram emot att tillsammans med våra samarbetspartners utveckla och permanenta projektet. Gatans Rum finns nu som digitalt affischmuseum. Ett fysiskt affischmuseum på plats i Söderhamn skulle komplettera mötesplatsen Gatans Rum med plats för många nya berättelser i de två offentliga rum som är vår verklighet.

SKAPA EN REDAKTION

En redaktion är en mötesplats som arbetar med att ge synlighet åt det som är viktigt och föra vidare det så att andra kan reagera och kanske agera. Med den konstnärliga affischen som utgångspunkt vill vi inspirera till att skapa tillsammans. Att tillhöra en grupp ger identitet och genom att vara en redaktion på Gatans Rum Affischmuseum har gruppen möjlighet att presentera sig själva och ha sin egen plattform med de affischer de skapar. Ett gäng kompisar,

en förening, ett studieförbund, en konsthall, en skola eller en kulturgrupp kan skapa en redaktion. Med stöd av Gatans Rums metoder och övningar kan redaktionerna skapa affischer i den takt och utsträckning som passar gruppen. Gatans Rums huvudredaktion finns i Söderhamn och tar emot affischer från redaktionerna och publicerar dem på affischmuseet.

KONTAKT

gatansrum.se
gatansrum@gmail.com
Instagram och Facebook –
Gatans Rum

02.	Affischens historia	02.
------------	----------------------------	------------

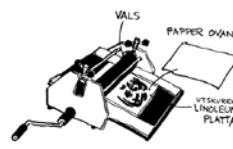

EQ INFORMATION, REKLAM OCH POLITIK

Under 1800-talet uppfanns nya metoder att tillverka färger som var starka och klart lysande. Karaktäristiskt för litografin är att färgerna är tryckta ovanpå varandra så att nya färger bildas i övertrycket. Möjligheten att använda affischen för sitt budskap exploderade. Samhället ville informera om något viktigt och underhållning och kultur ville nå ut med vad som hände på teatrar, kabareer och utställningar. Industrisamhällets nya varor skulle säljas med reklam och de politiska rörelserna ville nå massorna. Det fanns ett behov av affischer i alla sammanhang och stadens gator fylldes med färggranna budskap.

Högtryck

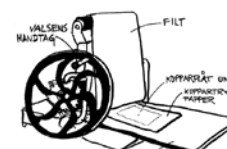
Bilden och texten skärs fram i ett stycke plast trä eller i en linoleumplatta. Hjälpmedel väcks in med färg och det som har skurits bort blir papprets vita. Tryckningen sker för hand eller med högtryckspress.

LINOLEUMPRESS

Djuptryck

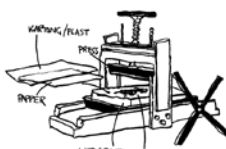
Bilden graveras, ritas eller etsas in i en kopparsjå eller annan metallplåt. Färgen förs över plåten med handen så att färgen bara finns i fördjupningarna och plåten är blank. Trycket görs med vitt papper i en kopparstryckspress.

KOPPARSTRYCKSPRESS

Litografi – en plantrycksteknik

Litografi är en tryckteknik med en speciell sorts kalksten som är mycket finoskinnig och som lätt tar upp färg. Bilden tecknas eller målas med fet krita eller tusch på stenen. Stenens porer fylls med vatten och fet färg väcks överst. Färgen fastnar bara på den feta teckningen. Bilden trycks i en speciell press för litografi.

LITOGRAFI

Screentryck – en plantrycksteknik

Färg, med hjälp av en rakel, pressas genom en fin väv som är fastspänd i en ram. Schabloner skärs ut i stannar av väven som inte ska släppa igenom färg till papperet under ramlan. Schablonerna skapas antingen fotografiskt eller av papper, plast eller av fermissa som penslats direkt på väven. Offsettryck bygger på samma princip som litografi och kan göras med allt en färg i lager trycks eller med ett tiotals år omvandlad till ett raster och trycks med färgerna magenta, cyan, gul och svart. Den färgbarna informationen överförs från en tryckplåt till papperet via en gummedisken i en cylinderraster. Tekniken är allmänt använd idag tillsammans med digitaltryck.

SCREENTRYCK

EQ INNOVATION OCH MÖJLIGHETER

Att nå ut med budskap

Affischens historia följer kunskapen om att tillverka papper och utvecklingen av olika sätt att trycka text och bild, med syftet att nå så många som möjligt i det offentliga rummet.

EQ TRYCKTEKNIK OCH BOKSTAVSKONST

De tidiga affischerna var tryckta med text och bild utskuren i träblock eller graverad i kopparsjå med lite färg och enklare design. En affisch vill nå ut till många och skapa uppmärksamhet kring sitt budskap. Cirka 1800-talet var det vanligast att skriva och teckna på stenen, och att det färdiga trycket såg ut som teckningen, förändrades möjligheten för konstnären att arbeta med detaljer och nyanser. Det gick att arbeta med ljus och mörker där pennan trycktes lätt eller hårt eller med streckade linjer som låg olika nära varandra.

11.	Yta och poesi	11.
------------	----------------------	------------

EQ LAGER PÅ LAGER

Platta ytor ger djup

Inspirerat av Corita Kents sätt att arbeta med screentryck kan du jobba med text och formtyr i papper. Ett silkespappers transparens, utskurna bokstäver och lager av papper bygger volym på en platt yta och ger orden rum att vandra i.

EQ DU BEHÖVER

- Färgade papper och silkespapper (spilblitar är bra att ha)
- Pennor eller färg och smal pensel
- Lim
- Sax
- Om möjligt: kniv och skärmatta

EQ SÅ HÄR GÖR DU

- Klipp och riv papper och silkespapper i olika former och lägg mot ett bakgrundspapper i A5-storlek. Lek och laborera med kompositionen. Prova att låta dina pappersblitar överlappa varandra på olika sätt.
- Vilj en text som du vill ha med i din affisch. Gör gärna som Corita Kent och inspireras av läkter, litteratur och poesi.
- Klipp eller skär ut bokstäver som ska vara i större format. Mindre textmassor kan skrivas för hand med penna eller pensel.
- Limma fast dina delar. Om du vill kan du gå på med penna/pensel och skriva text över flera lager när alla delar har kommit på plats.

EQ TIPS!

- Med silkespapper kan du göra laseringar, transparenta lager, som ger olika effekter mot olika färgade papper.
- Finna papperskänner och trasighet ger ett djup och volym i bilden.
- Ogär läsare! Prova olika former. Var inte rädd för att låta ord breda ut sig utanför affischens ramar.
- Hur texten ligger i bilden skapar ritelse. Ska din text komma in i eller spränga ut ur bilden, eller ligger den stillsamt i mitten?
- Texten i sig bildar ytterligare lager i affischen. Ett tecklager kan släppa igenom underliggande lager om du skär ut texten i ett pappersstycke.
- Stor text när betraktaren vid första anblick, medan liten text kan väcka ett intresse och göra att betraktaren stannar upp och lämnar affischen på nära håll. Fundera på hur textens budskap kan nå fram på dessa olika sätt.

EQ CORITA KENT

1918–1985 var en amerikansk konstnär, musiker och konstlärare. Hennes egen konst gick från att vara figurativ och religiös till att influeras av reklamkonst och paroler, innehållandes text

lager och handskrivna fragment av texter skapar hon ett omedelbart uttryck – rötter som säger

EQ AFFISCHEN PÅ FRAMSIDAN

Här ses två affischer av Corita Kent. Övre: För emergency use och shower. 1966, screentryck. Nedre: Jesus never fails, 1962, screentryck. © Corita Kent / Bildupphovsrätt 2021.

GATANS RUM

GATANS RUM AFFISCHMUSEUM

Gatans Rum Affischmuseum är ett digitalt museum och en plattform för skapande genom den konstnärliga affischen – ett demokratiprojekt där varje röst är viktig. Vi vet att konstnärligt skapande ger mod att våga uttrycka sig själv och sina tankar. Vårt museum visar affischer som skapats i Gatans Rums redaktioner eller som skickats in till oss. Genom att parallellt visa nutida affischer och historiska affischer skapas intressanta sammanhang.

MUSEETS UPPBYGGNAD

AFFISCHARKIV

Arkivet består av affischer som skickats in till oss från våra redaktioner, från enskilda, grupper och från våra workshops.

REDAKTIONER

En grupp som väljer att vara en redaktion har möjlighet att presentera sig själva och ha sin egen plattform med de affischer de skapat.

INSPIRATION

Under *Månadens tema* presenterar vi serier av nutida och historiska affischer. Under *Affischgrammatik* analyseras en av affischerna från Månadens tema. Under *Affischkonstnärer* lyfts olika konstnärer fram. Under *Affischworkshop-filmer* finns klipp från några av Gatans

Rums onlineworkshops där gästkonstnärer presenterar sig själva och sin process.

SKAPA AFFISCHER

Det finns många övningar att välja på! Några av övningarna är knutna till "Månadens tema", andra har fristående ämnen.

SKICKA IN EN AFFISCH

Gatans Rum Affischmuseum är en mötesplats för den som gör sin första affisch likväl som för konstnären och den grafiske formgivare som har skapandet som sitt yrke. Gatans Rum Affischmuseum gör ingen skillnad. Fyll i formuläret och skicka in din affisch!

AFFISCHEN SOM RÖST

Inspirationsmaterialet *Affischen som Röst* består av en mapp i A3-format som innehåller en samling med 20 affischer av utvalda konstnärer som inspirerat till anpassade övningar.

Affischen som Röst representerar olika ämnen, material och tekniker. Mappen kan beställas som trycksak och läsas digitalt på Gatans Rum Affischmuseum.

STUDIEHANDLEDNING

Gatans Rum har skapat en studiehandledning med exempel på träffar med olika teman där fördjupningsmaterial och övningar kan hämtas från gatansrum.se och inspirationsmaterialet *Affischen som Röst*.